

Karović i ostali protiv BiH¹ (br. 43201/22, 555/23, 5241/23 i 23976/23), 24.6.2025.

Nema povrede člana 6. stav 1. Konvencije i člana 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju

Podnosioci predstavke su četiri državljana Bosne i Hercegovine, Zlatan Karović, Tarik Kršlak, Vanja Bradarić i Osman Šabanović, rođeni 1987., 1979., 1976. i 1967. godine.

Predmet se odnosi na neizvršavanje domaćih odluka donesenih u njihovu korist u vezi s neisplaćenim naknadama vezanim uz rad.

Pozivajući se na član 6. stav 1. (pravo na pravično suđenje) i član 1. Protokola br. 1 (zaštita imovine) uz Evropsku konvenciju, podnosioci predstavke se žale da, za razliku od drugih, izvršenje odluke donesene u njihovu korist nije bilo prioritarno jer su odbili odustati od svojih zahtjeva za zatezne kamate i sudske troškove.

Iako je istina da, za razliku od planova koje su usvojili drugi kantoni, a koje je Sud smatrao prihvatljivima, plan koji je usvojio Kanton Sarajevo ne navodi godinu izvršenja za svaku neizvršenu odluku (za razliku od Muhović i drugi, § 29), Sud primjećuje da se sve domaće odluke protiv tog Kantona planiraju izvršiti najkasnije sljedeće godine. U tom slučaju, naznaka konkretne godine izvršenja za svaku neizvršenu odluku nije nužan uvjet da bi Sud prihvatio plan izvršenja.

Sud je također svjestan da Kanton Sarajevo zadržava pravo da se ne pridržava plana ako mu se u budućnosti dodijeli manje sredstava. Međutim, takve su odredbe uobičajene, posebno u saveznim državama, poput Bosne i Hercegovine, u kojima su vlasti niže nivoa ovisne o višim vlastima za većinu svojih prihoda. U ovoj fazi, u spisu predmeta nema ničega što bi sugeriralo da Kanton Sarajevo neće poštovati svoju obavezu. U svakom slučaju, ako se Kanton Sarajevo na kraju ne pridržava svog plana, podnosioci predstavke mogu podnijeti apelaciju Ustavnom sudu, a zatim i zahtjev Sudu.

Konačno, Sud nije previdio činjenicu da je predmetni plan uspostavio dvostepeni sistem: onima koji su se odrekli svojih zahtjeva za zatezne kamate i sudske troškove preostali iznos isplaćen je odmah, dok su oni koji nisu pristali na taj aranžman, poput podnosioca predstavki u ovom predmetu, morali čekati i do pet godina kako bi im se isplatio puni iznos. Ipak, to samo po sebi nije dovoljno da bi se utvrdila povreda člana 6. Konvencije i/ili člana 1. Protokola broj 1 (usporediti s Ignjatić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, br. 6179/08 i 3 druga, §§ 9 i 17, 15.1.2013., gdje su domaći sudovi naložili izvršenje u državnim obveznicama umjesto gotovine, bez pristanka podnosioca predstavki).

U skladu s navedenim, nije došlo do povrede člana 6. stav 1. Konvencije i člana 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju.

Sagir i drugi protiv Grčke (broj 34724/18), 24.6.2025.

Povreda člana 11. Ek

Podnosioci predstavke su sedam grčkih državljana koji žive u Xanthiju (Grčka).

Predmet se odnosi na odbijanje vlasti da registriraju Kulturno udruženje turskih žena prefektore Xanthi. Nadležni sud je posebno utvrdio, da „njegovo ime ..., koje definira njegov identitet, ... objektivno vjerojatno stvara obmanjujuću sliku i izaziva zbrku u vezi s identitetom njegovih članova“, posebno zato što je svoje „članove kvalificiralo kao turske, a ne samo kao muslimane grčke nacionalnosti“.

¹ Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

Pozivajući se na član 11. (sloboda okupljanja i udruživanja) Konvencije, podnosioci predstavke se žale na odbijanje registracije njihovog udruženja.

Evropski sud je istakao da stranke nisu osporavale da je došlo do odbijanja registracije Kulturnog udruženja turskih žena prefektore Xanthi, što je predstavljalo miješanje u pravo podnositeljica predstavke na slobodu udruživanja. Osnova za tu odluku bila je utvrđena zakonom (čl. 79. do 81. Građanskog zakonika). Sud je primijetio da je odluka također imala legitimni cilj, posebno da je razumijevanje pravog identiteta članova udruženja u interesu zaštite poretka, pravne sigurnosti i stabilnosti u pogledu pravnih pitanja.

Što se tiče nužnosti ove mjere u demokratskom društvu, Sud je primijetio da su grčki sudovi utvrdili da predloženi naziv udruženja nije u skladu s „načelom istine“ i da je bio obmanjujući. Sudovi nisu naveli da naziv može „ugroziti javni red“ ili „unutarnji pravni poredak“ kao što su to učinili u sličnim slučajevima u prošlosti. U biti, obrazloženje se temeljilo na potrebi razlikovanja između muslimanske manjine, koja je priznata Ugovorom iz Lausanne iz 1923., i turske manjine, čije postojanje nacionalni sudovi nisu priznali.

Evropski sud je ponovio da je prethodno u vezi s okolnostima sličnim onima u ovom predmetu utvrdio da čak i ako je prava svrha udruženja bila promicanje postojanja etničke manjine u Grčkoj, to se ne može smatrati prijetnjom demokratskom društvu. Dalje, pluralizam, koji je bitan dio demokratskog društva, nije moguć bez istinskog priznavanja i poštovanja različitosti. Evropski sud je također istaknuo da je pravo na slobodno samoodređenje temelj međunarodnog prava. U nazivu udruženja nije se mogla utvrditi nikakva prijetnja javnom redu. Stoga odbijanje registracije udruženja nije bilo opravdano i nije slijedilo „hitnu društvenu potrebu“. Došlo je do kršenja člana 11.

A i B protiv Malte (br. 4986/24), 24.6.2025.

Nema povrede člana 6. (nepristrasan sud)

Nema povrede člana 8. (porodični život)

Podnosioci predstavke su g. A i njegov sin B, rođeni 1980. odnosno 2012. godine, koji žive u Swieqiju (Malta).

A. se rastao od majke djeteta B. 2017. godine. A. je 2018. godine podnio sudu zahtjev da B. živi s njim i da nema kontakta s partnerom svoje majke koji je optužen za krivična djela povezana s drogom.

Taj je zahtjev odobren. Predmet se odnosi na naknadne postupke vezane za skrbništvo o djetetu, a posebno na prava majke na kontakte i nadzor posjeta.

Pozivajući se na član 6. stav 1. (pravo na pravično suđenje), podnosioci predstavke tvrde da sutkinja u postupku skrbništva o djetetu nije bila nepristrana jer je imala veze s advokatom suprotne strane i sama je odlučivala o pritužbama podnesenim protiv nje. Također, pozivajući se na član 8. (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života), tvrde da odluke kojima je B. naloženo da provodi vrijeme s majkom nisu bile u najboljem interesu djeteta.

U pogledu člana 6. Evropske konvencije Evropski sud je istakao sljedeće: Bivši advokat sutkinje u postupku razvoda braka pojavio se kao predstavnik suprotne strane podnositelaca predstavki u postupku koji se odnosio na njena prava na kontakt s djetetom; mandat advokata završio je sedam mjeseci prije početka osporenog postupka; prošlo je dovoljno vremena da se razrijeđe profesionalne veze i otklone svi strahovi od pristranosti; odluka sutkinje da ne pokreće pitanje na vlastitu inicijativu, imajući u vidu protek vremena, je prihvatljiva; postupak izuzeća, uključujući preispitivanje pred sudom ustavne nadležnosti nakon vlastite odluke sutkinje o prigovoru protiv nje, nije manjkav i u skladu je s

konvencijskim standardima; osporeni odnos nije mogao izazvati objektivno utemeljene sumnje u objektivnu nepristranost suca; u konkretnim okolnostima predmeta, sud ustavne nadležnosti koji je ispitivao pritužbu na nepristranost nadoknadili su nedostatke u postupcima izuzeća. Nije došlo do povrede člana 6. Konvencije.

U pogledu člana 8. Evropske konvencije Evropski sud je smatrao da su, u okolnostima predmeta i s obzirom na prirodu odluke o pravima majke na kontakt, ova odluka, kao i ona o odbijanju dopuštenja žalbe prvom podnosiocu predstavke, bile popraćene relevantnim i dovoljnim razlozima, te su slijedile interese svih uključenih, a posebno interese djeteta, čiji su najbolji interesi najvažniji, na temelju informacija dostupnih u to vrijeme. Također nema naznaka da proces donošenja odluke koji je doveo do tih mjera miješanja nije bio pravičan. Stoga nije došlo do kršenja člana 8. Konvencije.

D.G. i S.G. protiv Srbije (broj 61347/21), 24.6.2025.

Povreda člana 8. Ek (porodični život)

Podnosioci predstavke su g. D.G. i gđa S.G., državljani Srbije rođeni 1964. odnosno 1977. godine.

Predmet se odnosi na smještaj trogodišnjeg sina podnosilaca predstavke, M., u hraniteljsku porodicu 2017. godine zbog toga što je navodno ostavljen kod kuće bez adekvatne brige i nadzora dok je njegova majka bila na poslu i postupka za lišenje podnosilaca predstavke njihovih roditeljskih prava.

Pozivajući se, između ostalog na član 8. Konvencije podnosioci predstavke se žale na inicijalni smještaj M. u hraniteljsku porodicu, te nastavak ovakvog smještaja, nedostatak redovnog kontakta s njim te dužinu postupka za lišenje njihovih roditeljskih prava.

U pogledu smještaja djeteta u hraniteljsku porodicu, Evropski sud je zaključio da vlasti nisu poduzele odgovarajuće i pravovremene korake kako bi pravilno riješile M.-ov daljnji smještaj u hraniteljsku porodicu te da nisu osigurale redovan kontakt među njima. Stoga je u tom pogledu došlo do kršenja prava podnosilaca predstavki na poštivanje njihovog porodičnog života garantovanog članom 8. Konvencije. U pogledu dužine trajanja postupka lišavanja roditeljskih prava Evropski sud je istakao da su podnosioci predstavke više puta tražili od sudova da reguliraju njihove kontakte s M. i osiguraju da kontakti budu redovitiji. Sudovi i druga tijela uglavnom su ostali pasivni u tom pogledu. S obzirom na te okolnosti, Evropski sud je smatrao da je nedostatak brzog odgovora u tom pogledu negativno utjecao na odnos podnosilaca predstavki s M., koji se, čini se, potpuno otuđio od njih. To je negativno utjecalo na porodični život podnosilaca predstavke i predstavljalo je kršenje člana 8. Konvencije.

Aksüngür i ostali protiv Srbije (br. 69080/13 i četiri druge aplikacije), 24.6.2025.

Povreda člana 1. Protokola broj 1 uz Ek

Podnosioci predstavke su Adem Aksüngür, Ensar Kaya, Zekı Dınlemez, Ahmet Karabulut i Abdullah Coşkun. Oni su njemački (g. Aksüngür) ili turski državljani, ili su lica sa dvojnim državljanstvom (g. Coşkun).

Žive u Njemačkoj, Francuskoj (g. Dinlemez) i Holandiji (g. Karabulut). Predmet se odnosi na oduzimanje iznosa gotovine koje podnosioci predstavke nisu prijavili prilikom njihovih odvojenih prelazaka preko granice Srbije.

Pozivajući se na član 1. Protokola broj 1 (zaštita imovine), podnosioci predstavke tvrde da je oduzimanje njihovog novca bilo nezakonito, nije bilo u javnom interesu i bilo je nesrazmjerno.

Evropski sud je utvrdio da širok i neprecizan zakonodavni okvir, zajedno s uskim pregledom koji su proveli srbijanski sudovi, nije bio u stanju osigurati potrebnu pravičnu ravnotežu između zahtjeva općeg interesa i zaštite prava podnosioca predstavki na mirno uživanje njihove imovine. Srpski sudovi nisu proveli smislenu analizu o tome koje su sankcije bile potrebne u svakom predmetu.

Evropski sud je istakao da relevantni zakon nije utvrdio iznos strane valute koji nerezident može legalno prenijeti preko srbijanske granice, već samo da podliježe zahtjevima za prijavu i ovjeru. Vlada je tvrdila da je cilj miješanja u prava podnosilaca predstavki bio borba protiv pranja novca. Evropski sud je, napominjući da srbijanski sudovi nisu utvrdili nikakvu zlonamjernu namjeru podnosilaca predstavki, posumnjao da se može reći da je miješanje poslužilo tom cilju. Iz dostupnih informacija u spisima predmeta ne čini se da su carinske vlasti obavijestile Ured za sprječavanje pranja novca o neprijavljenom novcu oduzetom od bilo kojeg od podnosilaca predstavke. Dalje, nije bilo naznaka da su podnosioci predstavke ikada bili osumnjičeni za bilo kakvu kriminalnu aktivnost (na primjer, krijumčarenje) ili da je sporni novac stečen kriminalnim putem, što dovodi u pitanje je li svrha oduzimanja doista bila sprječavanje nezakonite aktivnosti. U biti, nakon postupka i istrage o porijeklu i odredištu nošene gotovine, podnosioci predstavke proglašeni su krivima samo za prekršaj, zbog toga što nisu prijavili svoju gotovinu.

M.L. protiv Sjeverne Makedonije (br. 30206/23), 24.6.2025.

Povreda člana 8. Ek

Podnosilac predstavke je M.L., državljanin Republike Sjeverne Makedonije, rođen 1984. godine i živi u Skoplju.

U decembru 2013. godine, M.L. i njegova tadašnja supruga D.B.L. su dobili kćerku D. U decembru 2021. godine, M.L. je podnio zahtjev za razvod braka i zatražio je starateljstvo nad kćerkom. Dok su postupak za razvod braka i starateljstvo još uvijek bili u toku, D.B.L. je 2022. godine pokrenula krivični postupak protiv M.L. Predmet se odnosi na izdavanje i produženje mjera zabrane u kontekstu krivičnog postupka, zbog navoda o fizičkom i psihičkom zlostavljanju, kojim je M.L. spriječen da viđa svoju kćerku. Krivične prijave protiv M.L. su odbačene.

Pozivajući se na član 8 (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života), M.L. se žali na zabranu koja mu je onemogućila da priđe svojoj kćerki.

Evropski sud je istakao da je nedovoljno obrazloženje tročlanog vijeća kojim je potvrđena zabrana, zajedno s nedostatkom formalnih obrazloženih odluka, nedostatkom smislene provjere na temelju relevantnih ažuriranih informacija i neuključivanjem podnosioca predstavke u obaveznu periodičnu ponovnu procjenu zabrane, nije ispunjavalo procesne garancije iz člana 8. Konvencije.